

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nezloga sve poltvori“ Nar. Posl.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

u Trstu

Tipograda Pfall di C. Amali, Via della Zonta, N. 7. -

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljaka samo 1 for. za cijelu godinu. Razmerno 1 for., a seljaka 50 novč. za pol godinu. Izvan Carovine cijelo god. Gdje se najje najmanje 8 seljaka to su voljni, da im list šaljemo svim odjedno pod jednini zarovom i imenom, datat čeno za 70 novč. na godinu strankom. Novci se šalju kroz poštarsku Avaznačnicu. Ime, prezime i najbližu Postu valja jasno označiti. Koju List nedodje na vrijeme, neka to javi odgovarajući u otvorenu pismu, za koje se naplaća nikakva poštarina, napisar izvana Reklamacija. Tko List prima i drž, ako je poštom, ga i plaća.

Pisma se šalju platjono poštarine. Vlasti, dopisi i drugi spis štampaju se u cijelosti u izvadku, naimo prama svojoj vrijednosti i smislu ozoza lista. Neplaćeni dopisi neupotrebljivi. Osobna napadanja i čisto sukromno stvari nenašaju mjestu u ovom listu. Priobčena su pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakih stoji 40 novč., a svaki redak svitke 5 novč.; u slučaju opetovanja po sto se pogodno oglasnik i odpravništvo. Dopisi su nevrataju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, neopisuju, nego putem svojo Listarnice.

POZIV NA PREDPLATU.

Počelkom tek mjeseca nastalo je drugo poluljetje, zato pozivamo opet naš narod, da se predbroji što u većem broju na ovaj pučki list. Preporučamo pako što vruće onim našim predbrojnicom, koji nisu platili za cijelu tekuću godinu, li nam još od lani što duguju, neka odmah učine svoju dužnost, da uzumoguemo bez straha i svoje stete uređivati list.

U Trstu, 16. Julija 1878.

Uredništvo.

Bosna i Hercegovina.

„A ti što reče mojem danas sto prvi, „Nisao je stari, krečli i jutoga lani, „Ali vam je lator: li nomašta stara, „li prebiloje vjekovi proliće krič.“

Berlinski kongres dao je Austriji oblast, da posjede Bosnu i Hercegovinu. Nekoji kažu, da samo za koju godinu, dok se u zemlji red uvede. Mi kažemo za uvijek i to iz sljedećih razlogah.

Prvo: Nijedan nedaje rado onoga što ima. Nit Turska nije htjela dati Bosne i Hercegovine. Kasnije je bila pripravna dopustiti, da ide austrijska vojska u te zemlje, al je htjela, da se ustanovi rok, do kojega će austrijska vojska u njih ostanu. Austriju nije na to nikako privolejeti htjela. Turska je morala stisnuti s pleći. Koji nije vriedan braniti onoga, što ima, još manje biti će vriedan to natrag zadobiti, kad već jednom izgubi.

Drugo: Da uljeze austrijska vojska u Bosnu i Hercegovinu, da u njihov red zavede, hoće se novcah. Naša će država na to mnogo potrošiti. Ona hoće biti za to naplaćena. To može biti ili

timu zemljama, ili od Turske. Turska je zakopana u dugove, tako da se neda nit pomisliti da bi ona to izplatiti mogla. Austrija nemože biti naplaćena nego da uzme te zemlje za svoje.

Treće: Austrija je nešto slična jur učinila. Prije sto i neku godinu Turska i Rusija vojvale su kao i ljetos i lani. Kad je taj rat svršio, onda je austrijska vojska ulježla u dio tadašnje zemlje turske, u današnju Bukovinu. Ona je ostala do danas u vlasti austrijskoj uza sve protivljenje Turske, a tako će ostanu i Bosna i Hercegovina.

Četvrto: Po najnovijem razkomadanju Turske, Bosna i Hercegovina skoro su posve od nje odfeljene, odsječene. Ona, kojoj se jur preko sto i pedeset godinah trga komad po komad, i koja nije mogla još nijednoga odrganoga komada natrag zadobiti, ne može ništa i Hercegovine.

Peto i glavno: Bosna i Hercegovina su hrvatske zemlje. Prije skoro tisuće i tri sto godinah naselili su se u te zemlje Hrvati. U ono slavno doba, kada su Hrvatstvom vladali domaći kraljevi, kada je cijela hrvatska zemlja bila jedna država, bila je Bosna i Hercegovina jednim biserom te kraljevine, bila je banovina hrvatska. Kada je prije tri sto i pedeset godinah bio izabran za kralja hrvatskoga prvi iz prejasne kuće habsburške, onda su Hrvati njemu i njegovim nasljednikom prisegli vjernost, a on za se i za svoje nasljednike dao je kraljevsku riječ, da će braniti sve zemlje hrvatske krunu, koje dobiva, i nastojati, da zadobije one, koje su Hrvatom prije spadale u koje su jim Turci uzeli. Među one, koje se nisu mogle obraniti, spada „Turska Hrvatska“, a među one, koje su jur prije Turci uzeli bili, spada Bosna i Hercegovina. Kada se je prejasno vladajući naš cesar i kralj krunio

za ugarsko-hrvatskoga kralja, vilo se je pri toj prilici među drugimi zastavami austrijskih zemaljah također zastava bosanska — znak da po pravu i Bosna ugarsko-hrvatskim kraljem pripada.... Zaposjednuću Bosne i Hercegovine protiviti će se naši domaći i tuđji neprijatelji, a još veće sdruženju njezinu kao i sdruženju drugih hrvatskih zemaljah s materom zemljom. Koliko se oni tomu veće protive, toliko moramo mi to veće zahtjevati. Protiviti se mogu koliko će, ali neće dokle će: Pod vladom prejasne vladajuće kuće Hrvatska mora biti jedna.

Korist velike Austrije sada je i korist razkomadant Hrvatske. To je najtvrdja misao naše narodne politike, da vladajuća kuća po naših misli i po naših pravica, ništa nemože izgubiti, a razširiti može i mora svoje gospodarstvo. Mnogi se protive sjedinjenju Bosne i Hercegovine jer da tobože neće ništa koristiti, a mnogo će se noveca u nje potrošiti. Ti takovi neboje se toga, već se boje da će jim krila pasti, da već neće po svojoj volji vladati, kada nas više na okupu bude.

Ako Austrija uvede u Bosnoj toliko poreznih uredah, da se ni za njih ne bude smoglo noveca, ako uvede takove zakone, da se sedam godinah bude pravdalo za jedan dukat, ako bude sili na tuđji jezik, ako bude dala bez razloga sume sjeći, a polja neobradljenu držati, enda i mi držimo, da joj Bosna neće koristiti, nego škoditi i ljuto škoditi.

Ali mislimo, da naši vladajući ljudi danas po izkustvu od mnogih godinah dobru nauku znadu, pak se ulamo, da će se austrijska vlast pokazati u Bosnoj blagotvorna, da će potrebne ceste i željeznice otvoriti, dobre škole uvedi, pravne zakone sakrojiti, svaku plodnu stranu one zemlje u korist okrenuti, i

tako onomu narodu omiliti. Uključ se to, kličemo iz dna duše: Da žive Franjo Josip cesar i kralj! da žive pod njegovom krunom ujedinjen hrvatski puk!

Sielo volovskoga kotara.

Mnogo godinah bijase govora o tom, gdje bi priličnije, da budu kotarske oblasti: jali na Volovskom, jali u Kastvu. U takovih stvarih navadno ljudi zaborave, da tu ima samo pravica odlučiti, a ne korist jednoga ili drugoga mjesta. Danas je već stalno, da je odlučeno, neka sve ostanu, kako i dosada, na Volovskom ili kako nekotji vole reći: u Voloskoj.

Ima ljudi u tom gradiću, koji misle, da nebi bilo ni „Naše Sloge“ ni Hrvatah u Istri, kad bi zemlja Kastav progutala. Osobito idu ovamo oni, koji se kadgod ponose, da su jim stari iz Bosne ponosne došli, ipak Hrvati neće nikako da budu. (Ovaj list je riedko pisao o gornjoj stvari, jer bi se to bilo moglo svakako tumačiti.

Sad je gotovo, i mi ćemo reći, kako smo od prvoga kraja o tom mislili. Na Volovskom je kapitanat, kasa, porezni ured i sud. Kapitanat ima oblast od Plominja do Brezovice, ali posla neima sigurno sa svimi občinami, koliko s Kastavskom i obližnjimi. Pravico je bilo, da bi kapitanat pošao u Kastav. Ali za tujim imao bi bio poći i porezni ured s kassom. Eto odmah nepravice, da se dolnji ljudi još od Volovskoga moraju uzpijati do Kastva.

A sud? Da podje sud u Kastav, morao bi se bio drugi učiniti u Lovranu radi daljine onih mjestah.

Kastav po nemarnosti svoga obć. zastupstva neima poštene ceste, koja bi

PODLISTAK.

RAZVOD ISTRIJANSKI

(Dalje, vidi broj 13.)

I jednoj i drugoj strani oznašise, da ka koli stran bi prek teh termeni, i razvod od kunfni pasli va dno ali v noći, ona stran zapada pene komunu marku 1, soldini maloh 40, arbadigo marka 3, i, ka koli stran bi prestarili ali ostavili te imenovane termeni od razvod i kunfni od kuntradi, ona stran zapada pene marak 300: gospodinu knezu v Pazin 100 marak, a toj gospodi 100 marak; a komunu, ki bi mirno obdržal, 100 marak. I pisaše listi jednoj i drugoj strani jezikom latinskim i hrvacim; a gospoda sobi štrnušio jezikom nemskim. I ta list stari potvrđise, i gospodinu Rodgeru povratiše, propisavši ga, sobi štraniše. I tako komun buljski ido veselo domov, da se tano s mirom na teh razvodoh sjedinise, i tako stvorono bi.

XX. I bivši v jutro poli maši, sedoše vsa gospoda na plaći, i gospodin Panšpetal tužnaše svoj gospodi, da komun od Kastel-Vener nebi oteli obdržat termeni i zlamenji od razvod i kunfni od kuntradi, kako je od starih prišlo, i da (su mu) njega tri kmešćini stoje blizu poli razvod i kunfni meu njimi. I na to odgovorahu župan Voldrih, i Martin, i Andrej, i Molter, i vas komun od Kastel-Vener: da jesu vazda te razvod držali; a za te tri kmešćine vaš otac je bit nam je njoš postil, a grnje vsako naše, ko mu je mogal vzot naš komunu, i prodat za potrebi; a to oćia prostranosti, da ni našim kmetom ni jedno škoda, ošće dah posajeno 10 poli teh vinu (rondar) su bilo obranene staje i zavodi njih. I gospodin Panšpetal sluga pokazal list, ki bišo pisan na let božih 1087 v kom so udražu termeni, i razvod i kunfni od kuntradi meu oblastju Munljana i Kastel-Vener, ki bišo pisan na prevel razvodoh, meu njimi pred obima stranama, na tom mjesti, kad se svržitju termeni i razvod poli erekvo svotoga Martinu, ka je ondi tada stvorona: najprevo termeni piranski, mumljanski, i Kastel-Vener, i da to kmešćino i z njih pristojanjem, i z njih kunfni, i termeni, i prilikošiti jesu služili v Munljan, i da im se ni moglo od teh Kastel-Vener ni jednoga grmlja, ali njih zavod,

za ni jedno potrebi odnet; a s pašami vsaka stranu na svoj termen pojt ležal. I tako vsa gospoda idoše po starih zlamenjah, kako se v listu udražese, i pridose k erekvo svotoga Voldriha. Tu, pod cerei vsa gospoda počivahu, i tu najdoše stara zlamenja, na kamiki visečena. I tu na jednom cerei čavli zabijeni križem, ke stareci pokazaza, od Pirana, ki se tesko vijalju. I tako se tu ti komuni veliko pregovarahu, i komun od Kastel-Veneru goralahu, da njim pristoji ta ereki, i da je zdola 20 sezona pravi termen od kunfni, i tako smo ga vazda držali, i da su piranski komun(i) stariji gospodina Panšpetala prek volje i suprot pravici tu erekvo uzidali, za obdržat svoje termeni, ka su tu, i v drugih mestoh zazlamenali. I gospodin Panšpetal gorovaše: vašo posiljenja to su činila: pokazište naše pravice, ke vi imate, a ovo su moje, da budu znali ova gospoda razlučit meu nami, i da budeno v dobrem susjedstvu meu sobu živel. A to znutnje, ke vi jeste obkvalni, pokte se jeste vašega pravega gospodina odvrgti, i njega na posteljo zaklati, i njega red zatriti; a tomu se predali, zato je pravica vapila, da se krivica potare, v koj sto vi stali do razvod, ki su tada storen, i pisma meu nami, jednoj i drugoj strani storen, i pod visučeni od gospodina Podreki i knezi Pazinskih pečati

potvrjeni, i veliko vrimenta i let za prototeh za to držani. I tu gospodin knez, i gospodin markov, i vsa gospoda, i vsi ti komun imenovani, i dočelani ta list stehu, i druga pisma, ka ondi komun piranski napred pokazaz, komu se veliko zadovolju vsi. I na to ondi gospodin knez i gospodin markov, i vsa gospoda ondi obredise, kako je od starih prišlo, i da su ondi pravi meu njimi termeni, i svršeni poli to erekvi svotoga Voldriha, i ta ereki ima biti komunu mumljanskomu, i to vse kmešćine, za vsem njih pristojanjem, imaju služiti gospodinu v Munljan, i da komun od Kastel-Vener nemogu tem kmetom prodat ni jednoga njih grna; nego ti kmeti mogu za svoje potrebi lah seć, a ne prodat, nego njih gospodin od Munljana. Od tu idoše po starih zlamenjah, i napred stari, kako list goroaše i tako ravno na ereki svotoga Martinu, zgora Strugi na Brešcon, i tu čekahu gospodin Juri, gospodin Krsogin, gospodin Jerolim, gospodin Petar, i suci Molter i Zulfjan, i vas komun piranski. I gospodin Filip Macić gorovaše od strani vse gospode, aku bi tu pravi termeni i razvod od kunfni meu nami, ali ne? — I gospodin Panšpetal gorovaše, da se tu, poli to erekvi, svržitju tri termeni i razvod od kunfni, i tu

od rečke „nove ceste“ u grad išla. Po nemarnosti svoga zastupstva Kastav nema školah, kakove bi mogao imati; radi malenkosti i neki Kastavei su voljeli da oblasti ostanu gdje jesu. To je dosta uzroka, da se ništa nije promjenilo.

Nam je jedno sielo isto tako milo, kao i drugo, zato tu nismo imali interesa za jednoga ni za drugoga. Vendar još neverujemo da je pravično, što kapitan ostaje na Volovskom, al to ne radi Kastva samoga, već i radi drugih gornjih obćinah. Nego po svojoj prilici država bi bila prisiljena novi jedan sud učiniti, kako rekosmo, a to su troškovi, na koje se je mučno dati.

Kožu nam, da se je u Voloskoj jur čulo, da je to premještenje propaganda vlade skupa s Kastvom, da se tobože Volovski ustrasi, što nije za hrvatsku stvar. Ovo nam se čini preveć smješno, ako je istina. Najprvo naša vlada nije još nikoga kaštigala, koji je svoju hrvatsku narodnost zaljao, i bojimo se, da neće brzo. Drugo se Vološćaki, koji tako govore, sami izdavaju. Jer premda smo jedni i drugi Austrijanci, ipak je razlika među onimi Istrani hrvatske (ili recimo ilirske) narodnosti, koji se svoga odmeću, kako neki su sjeđi od Ljapovice, i među onimi, koji visoko svoju zastavu dižu.

Itako su i Kastavei mnogo dobili s tim, da oblasti ostanu na Volovskom. Čudit čete se, al je istina: Dobili su to, da jedan gospodin u Kastvu neće više moći ljude za nos voditi, obćujući jim stvar, kojoj je sve protivno, i za koju se je on najmanje brinuo: jer da se je skrbio, bi bio nastojao, da po vremenu barem ovo može reći: U Kastav nije mučno poći, jer u njega liepa cesta vodi!

DOPISI.

Iz jelšanske Okolice.

U broju 7. „Naše Sloge“ javio je jedan domoljub iz Ugarske nešto od mjesta jelšanskoga. Već više vremena čitam „Slogu“ a do sada nisam drugo čuo nit čitao od mjesta Jelšanah. Taj dopisatelj se prevario kad je hito to selo počastiti da je mjesto (grad), a to nije grad, neg selo kako i druga sela; u njem nema neg 69 kućnih brojah, i to da je u Jelšanah poštarski ured i župnički sa 3 svećenika, a za drugo nije bolje nit lepše selo od tih drugih.

Javio je taj pisatelj da nije podestat u mjestu Jelšane ni da ne drži obćinski ured u Jelšanah, i to je istina. Ali tomu su sami Jelšančani uzrok, zašto kad su dosli godine 1849. novi zakoni i da se može ustanoviti obćinski ured, bio je izabran za glavara jedan

čovjek iz Jelšanah, koji je bio sposoban za to i koji je znao s obćinom vladati, a sve po svojih domaćih ljudih bio je po nenavidnosti izbačen. Svet iz okolišnih selah vidi da drugoga takovoga čovjeka u Jelšanah nema, koj bi bio za taj posao, da bi bio vredan s obćinom vladati, dakle je primoran u stranjskom selu si glavara izabrati, čovjeka koj skrbi za puk i za svaka prava, i da ne radi velike stroškove ljudem, pak da je čovjek dobroga sreća. A ima jih u Jelšanah, koji misle da ako bi bili za glavara, da jim nebi trebalo već ništa raditi, nego samo s palicom se na selnju pohajati, ali se gorko varaju, jer kod nas nema glavara nego 100 f. godišnje plaće; dakle ako nema drugoga dobitka i taj ga nebude živil, a da drži obćinski ured kod sebe, to baš nije takovo zlo. Koji ima sto posla kod obćinskog ureda, nek se sam potruđi pošto se veli: „poj k maši kad zvonit“, ne da budu siromaški ljudi stroška imeli zbog jednoga, koji bi imao rada obćinski ured pred nosom.

Još mjeseca Oktobra lanijske godine imali smo volitve za novo zastupstvo, i bilo je izabrano, ali jedini kim nije bilo po njihovoj volji, berže bolje učinise utok proti tomu, ali kod druge volitve jim se opet nije ponoslo. Zabadava je nekog oko ljudi i po selih svoje čizme derao i kod toga kakov novčić potrošio, jer seljak seljaku se nemore hvaliti: ja sam takov i takov čovjek, kad ga dobro poznam, ni oni nije nikoj pridati, koji se sam hvali, nego da ga drugi ljudi hvale, to treba.

Na 4 ovog mjeseca smo imeli biranje novoga glavara. Zastupnici povrdise i izabraše prvoga glavara, koj je bio do sad 4 godine.

Domorodac.

Stampali smo ovo, da se i drugo zvono čuje, ali pravo vam nemožemo dati posvema, ni jednim, ni drugim. Glavar može biti iz drugoga sela, nego ako vam je zakon da u Jelšanah bude obćinski ured, onda tako mora biti, il promjenite sjedište županstva. A zato vam se netreba toliko prepriati. Izbori su slobodni, tko predobije, njegova valja. Svim se nemože ugoditi. Javite nam se još o drugih stvarih, rado ćemo prihobiti.

Uredništvo.

Pogled po svietu.

U Trstu 15. srpnja 1878.

Danas imamo, da javimo našim čitateljem, pune šake svakojakih novostih, domaćih i stranih.

Prije svega, naši su ministri bili zamolili Cara, neka im dozvoli stupiti

iz službe, sad gdje je gotova nagodba s Ugarskom; ali im Car nije uslišao molbe, nego da neka i nadalje ostanu na svom mjestu, i to najbrže dotle, dokle se razjasne stvari izvanjske politike. Jedini je Lasser bio uslišan radi slaba zdravlja, a njegove je dužnosti uzeo na se ministar Auersperg. Čuje se, da se Česi misle okantiti svoje dosadnje pasivne politike, te stupiti u carevinsko vječje. Ta je odluka za neke stvari prekasna, a za neke druge prerana. Ali najbrže da jih je strah, da im s nerada stranka još i više neprogrijeje.

U Ugarskoj izborni kretanje postaje od dana do dne sve to jače i zamašnije. Odporna stranka hoće, da se na izbornom polju osvelit Tiszi i Andrassy-u radi njihove tobože nilitave politike naprama onoj u državi strani, koja u propasti turske carevine te u oslobodjenju kršćanah nevidi one skrajne pogibeli, koju vide okoreli Magjari. Tko je kriv i nepravedan dakako da se mora bojati tog događaja, pa kad ga nemože prepričiti, neostaje mu drugo nego izkaliti svoje zlobno i pokvareno srce, gdje i kako može. Hrvatski sabor, što se sastao dne 8 tekućega, bio je dne 13. svećano zatvoren kraljevskim odpisom. Tim i naša braća u kraljevini imadu pred vratu saborske izbore, koji da će se obavljati mjeseca augusta do polovine septembra, i to za prvi put po novom izbornom redu. U svoj kolikoj carevini hrvatska je kraljevina još jedini kutić, gdje se mogu Slaveni nešto slobodnije kretati, te po svojoj volji prama svojim narodnim potrebam zakone krojiti. Zato svaki lahko pojmi, koliko nam na srcu leži, i kako Hrvatim i kano Slavenom, da se ti izbori olave sdušno i savjestno, kako će odgovarati i postojećemu u kraljevini redu i onomu prevoznomu novomu položaju, u koji će stupiti ta kraljevina uz prirast Austriji dviju hrvatskih pokrajinah, Bosne naime i Hercegovine. Novi sabor vele da će se sastati 1. listopada.

Europejski kongres u Berlinu je svršio svoj posao. U subotu imao je svoj zadnji sastanak. Trajao je dakle ciglih mjesec danah, naime od 13. junja do 13. jultija. Taj dan dopročitao se i potpisao protokol. Svjetski je dakle mir osiguran, ako nebude rata. Ali kako je život početak smrti, tako je ovaj mir najbrže početak rata. A to što nije njim nitko pravo zadovoljan. Nisu zadovoljni Rusi, jer su preveć krvi prolili i preveć novea potrošili, a svojeg pravog cilja nisu ipak potpuno postigli; nisu zadovoljni Turci, jer su se nadali, da će Europa posve razrgati i zabaciti svetostjepanski predugovor mira, a ono ga nije nego okrajila, njihovu pako carevinu dorazkomadala i zatrla; nisu za-

dovoljni naši Niemci i Magjari, jer su mislili, da će Turci moći i nadalje tlačiti Slavene, a ono moraju mirno gledati, gdje se izvise Bosna i Heregovina zavijek oslobadaju izpod turskog kopita; nisu zadovoljni Talijani, jer su se nadali, da će ako ikad naime ovom prigodom dobiti Trentinsku, a možda i Trst i Istru, a ono nisu ni jedno ni drugo; nisu zadovoljni Francezi, jer su očekivali, da će iz kongresa izaći jači i ugledniji, a ono su ostali što su i prije bili; nisu napokon zadovoljni Srbi, Rumunji, Crnogorci i Grei, jer su Rumunji još nešto i izgubili, Srbi i Crnogorci samo nešto pridobili, a Grei baš ništa. Tko je dakle zadovoljan? Nitko drugi nego nevierni Englezi! Ali kao da će još jednom skupo platiti to svoje zadovoljstvo, jer eva što se dogodilo. Pod sami konac kongresa njihov prvi ministar javi, da je Engleska sklopila sa Turskom savez, uz koji joj osjegurava proti svakomu vanjskomu neprijatelju njezine zemlje u Aziji, a Turska da joj za tu ljubav ustuplja otok. Cipar, koji da će ona Turskoj onda vratiti, kad joj Ruska vrati Kars, Bajazid i Batum u Armeniji. Tim svojim postupkom Engleska je do smrti uvredila Rusku, a zamjerila se da nemože gore Italiji i Franceskoj, Grčkoj pako zavijek i dovjeka. Italija i Franceska vide u tom poslu još i više osjegurano englesku premoć na moru, a naime na sriedozemnom, kuda plove i njihove nebrojene ladje sa svakojakom trgovačkom robom; Grčka pako se osvjedočila, da je njezino narodno jedinstvo baš sada dalje nego ikada, i to krivdom baš one države, koja joj je obećavala nebo i zemlju, samo da se ne veže s Ruskom proti Turskoj. Engleska je sad pokazala, da nije bila nikad prava prijateljica ni Turskoj, ni Grčkoj, ni stradajućim pod Turskom kršćanom, nego sebi te sebi, pa bilo to komu krivo il pravo. Istina, Turci se radaju tomu savezu, jer još najbrže nevide, da su uz englesko pokroviteljstvo u Aziji poslali engleski podanici, il da će to poslati prije il poslije. To se vidi takodjer iz toga, što Engleska u tom savezu i nespoimanje europejskih turskih zemaljah, nego kao da ostavlja, neka jih jednom uzme tko hoće. Ali da, veli se, da će joj jih drugim savezom osjegurati Austrija, te tim živiti u vječnu neprijateljstvu sa Rusijom i sa Slaveni i Grei, koji bi usljed toga morali i nadalje brojiti vjekove svojega robstva.

Na koncu tih litanijah hoćemo reći kako je Rusija neizmerno pogriješila, kad nije proljetos uzela Carigrada i protjerala Sultana u Aziju; jer Engleska bi bila i onako učinila, što je učinila, a sad bi sav balkanski poluotok bio u pouzdanim slavenskim rukama. Nego

pokaza list, ki je tu bil pisan na prvih razvodah, i tako je komun piranski pokaz list, ki je tu bil pisan na prvih razvodah, i takova glasa, i vse kako list gospodina Panšepetala, ki biše pisan na let božih 1187. I tako se ond sjeđišiše, i velikimi zavazi i rotu potvrdiše, da se tu svršoju tri termeni. I tako ond obrediše gospodin knez i gospodin markez, i vsa gospoda, i ti komuni, i deželani, da imaju pri tom ostati, kako je od starih prišlo, i da komun piranski ima na vsako leto v toj erevki svetoga Martina činit čtet i služiti 10 maš, i kandel žigati; a komun mumljanski tolikoje, a komun od Kaštel-Voner ima storit čtet 5 maš. I tako se ima obsluževati, i narejvat i držati. I tako tud komun piranski i mumljanski činiše tu bišu, i jednoga redovnika tu postavise, ki ima tu stat, i obsluževati; a da ti tri komuni i po narjojnju toga redovnika (imaju) platiti, i zadovoljno storit. I tako se vsi ti komuni sjeđišiše, i zato se naju sobu prijazuivo razgovriše, i da oto tako obdržati. I tako jednoj i drugoj strani vsa ta gospoda oznanise, da, ka koli stran bi prek teh razvod i termeni od kunfni, pasli va dno al v noći, ona stran zapada pone komunu marku 1, soldini maleh 40, arbadigo marko 3. I ka koli stran bi prestavili, ali odstavili imenovane termeni, i razvod i od

kuntradi, i njih pašiše, ona stran zapada pone komunu marak 300; gospodinu knezu 100 marak; a toj gospodi 100 marak; a komunu, ki bi mirno obdržati, 100 marak. I pišaise listi jednoj i drugoj strani jezikom latinskim i hrvačkim; a gospoda sebi shranise jezikom nemškim.

I vse njih stare listi potvrdišiše, stranam vratiše, prepisaviše je, sebi shranise. I tako vsi ti komuni idoše veselo domov, da se tako s mirom na teh razvodah od kunfni sjeđišiše, i tako stvoreno bi.

I tu bi konac svršeni od razvod meu gospodinom Rajnmadom Podreku oglejskim, i meu gospodinom Albrehtom knezem pazinskiim, i komunom, i gospode benetačke, i meu žlabitimi to zemlje. I vsakoj strani istino termeni i pravo razvode oznanise, i navestise, i pokazase, i svojimi vsučitimi listi i pisimi potvrdiše, da se ima tako napred držati, i neprestupit pod penu, ka je pisana, njim očito vsagdi navešćena. I tako stvoreno bi.

I tako se ond gospodin knez i gospodin markez veselo i prijazuivo pozdravista, i razlučista, i vsa ta gospoda meu sobu i vsi ti komuni imenovani, i deželani, obćujući jedna stran drugoj vse tako obdržati, i s toga van no stupiti, i dobro susestulvo držati, i v njom živiti vječnom zakonom. I vsa ta gospoda se

voseljahu, takova obela tveju njimi zaciča vječnoga mira, i gospodin knez posla svoja četro sluga zlatom pasane: gospodina Rudolfa, gospodina Andreja, gospodina Baltama, gosp. Martina, vsaki njih z dva na destle lugami *) na konjih; a pešeh 12, da sprovede, i da poju s gospodinom markežom, i da ga družu v Kopar, i z onim gospodu, ka je s njim. I tako idošo s njim vsi ti komuni od Pirana, od Pala, i z Motmorana, od Bulj, i Groznjana, i Vodnjani, od Sattoreča, i Decjegrada, od Labina, i Plomina, od Buceta, i Kosteta, i Motovuna, i od Oprila, i od ostalih mest, i teh komuni; a gospodin knez, i gospoda, i zlatom pasnici 8 vsaki njih z dvanašite slugami na konjih; a z 12 pešeh. I deželani idošo v Pazin, i tako se vsa gospoda velik čas svečaše, i vsi ti komuni, i tako ond obrediše, da od vsih teh razvod, ko su stvorili po deželi, ima biti jedan original poli gospodina Podreki v njega palači, a drugi ima biti poli gospodina kneza v Pazini; a tretli ima biti poli gospodina kneza v Gorici.

I tako ond vsem i pred vsemi i vsakoj strani oznanise, i navestise to njih odlučenje.

I tako vsem nugodno bi. I tako storeno bi. I tako se razlučise. Pisan na let božih, i miseca i vse kako je više. Uog s nami.

I ja pop Mikula, kapelan gospodina kneza, i vse gospode deželske, i plovat Golegorica očit oblašcu sveto rimske ckevke, i c. s. *) nodar, i kneza pazinskoga i vse gospode deželske pisar na pripču jesam bil na vsih teh razvodah. I tako jesam verno, pravo po zapovedi pisal, nepriložec, ni odložec (ča bi) komu zmitilo pravdu, jezikom hrvačkim, kako se udri v orijalni jedne i druge strane; po imenu niže pisanih nodari. Tu bi na pripču gospodin Dmitar, škof pičanski, gospodin Albert, opat od svetoga Petra od Silbe, gospodin Francisko od Savernani, gosp. Ant n od Pittlani, gospodin Kristof Dekoloni, gosp. Friderik z Gorice, mojstat dvora cesarstva, gospodin Žane z Vidna, gospodin Miklav z Vidna, gospodin Bartolomei s Čabdada, gospodin Peter s Čabdada, gospodin Andrej z Budric **, gospodin Anrih stari sluga z Gorice, gospodin Rodgor s Krimina, gospodin

*) cesarstvo svetlosti.

**) najbrže: iz Istrije.

*) Rači čo: s dvanaštimi slugami.

kako rekosmo, ovaj je mir zametak rata, pa što nije bilo, biti će prije ili poslije. Sad će tamošnji Grci i Slavenci još željnije upirati oči u Rusiju, naime ako se Austrija bude dala prevariti, te pristala na engleske svirale. U tom slučaju neće uteći ratu s Rusijom, uz koju će tada stojati ne samo Njemačka nego i Italija. Toga radi Austriji neprestaje drugo, nego takmiti se i mirno nadležati s Rusijom, tko će prije i uspješnije usrećiti probudjene balkanske narode. A misli li ona udariti tim putem, to ćemo viditi već za prvih godina njezina gospodarenja u Bosni i Hercegovini.

Kongres je, uz mnogobrojne posebne, imao svega skup 18 podpunih obćenitih sjednica. Za Dardanele i Carigrad valjaju i nadalje zaključiti pririzkog ugovora. Engleska je već posjela otok Cipar. Kazalo se, da austrijska vojska ima utići u Bosnu i Hercegovinu kao danas, dočim se sad čuje, da neće tamo do konca mjeseca, ili još kasnije.

Kongres je, uz mnogobrojne posebne, imao svega skup 18 podpunih obćenitih sjednica. Za Dardanele i Carigrad valjaju i nadalje zaključiti pririzkog ugovora. Engleska je već posjela otok Cipar. Kazalo se, da austrijska vojska ima utići u Bosnu i Hercegovinu kao danas, dočim se sad čuje, da neće tamo do konca mjeseca, ili još kasnije.

Franina i Jurina.

Franina (šta pismo, koje je dobio od Jurine).

Dragi moj Frano!

Najprvo lepo pozdravljam Tebe i svu tvoju družinu. Na- za-merit, da Ti se nisam javit, kada sam šal od domi. Naglo je prišlo, da sam se morat odpraviti za Trst. Nisam šal po zeloznica, leh z Reki do Pula po moru, a od Pula kra- ju-m, za sad sam sve kudagod posla imol.

Va Pazin sam pismo dobil, a neznam od koga. Tamo Ti piše, da su na Oreljevju negler pevati ovako:

Kad smo on dan bili va Lovranu Pod nekomi pomoć kopat jamu, Ušli smo sladkoga obuda, Al prez plačo nitko ništa neda. Ala, Marko, nebugari tako, Leh do vire kakogod druganko!

Govoril sam ordo s jednim gospodinom, ki je jako proti nam. Pital me je, da ča ne- znam talijanski? Ja sam se storil nemoj leh zam, pak mi zabrusim: Šior si, ne! A on će na to: Dove potete andare colla vostra lingua barbara? A ja sam mu rekao da ja i Barbara svetica, na najdalej po svetu, da se nemore ni s talijanskim jezikom pri, leh s volovjem, ki je najveći. On put je zamukuul.

Jedan konsiljer ovdo va srednjaj Istroj je već odavna št patentu, da će štruce po- birat. Ljudi su se s prvime temu smeli, ma potlo su zamukuuli, zaš jih dosta vido po Istroj, ki su s krpami počeli, a danas samo beči broj.

Si valjda već čul, da je bilo nekakeh pisan opet po Istroj. Sad govoro naši ljudi, da te se i oni dat opeta čut, neka se zna čagodar i od naše strani.

Jedan Boljvinec mi je povedal, da su lano (tamo počli prvu školu hrvatski vadit, pak da mu je sam učitelj rekao, da deca puno

bolje napreduju ovako leh prvo, kad se jo valje talijanski počelo. No lvala Bogu! barem Hovorjico ćemo verovat, kadna snmi sebe ne- vorujemo! —

Ermano moj, nekada si dva dui po Istroj hodil, da nisi ostarije našal, a sada? Koliko gnjezd je sada, kade ljudi po cel dan piju i hartaju i Bogu vreme krdu! Neki govoro, da je to dobro znamenje, da se puk civilizuje. Čemo videt, ki prokheti civilizacijon ja to!

Orda va Trstu nas nemogu živeh videt. Ako ročš, da si „Kroat“, još te se nekako barom žacaju. Sad pišu, da jim nedamo mira, zač da se naši ljudi neš misle oglasti. Znas ovo fabulu, Franino, kad je lesica bila ježa zola va jazvinu, da ga nebi nevrerne ubilo, pak je jež do mala govoril, da kemu je tesno, neka gre van. Bog te šentaj, ako upravo nmu ni tako!

Dragi Erano! Prosim Te lepo pozdravi mi Marišinu i malu, pak pomozil, ako bi ča sila. Ja moram još par dan ovde ostat, zač imam jednu malu trgovinca za obavit.

Ja pače; iz Banata se jako pejdaju, da jim je šentien pal na pol zatrija.

Od Boga ti zdravlje, od miena pozdravljo. U Trstu 16. julija 1878.

Jurina Pustmesimoin.

Što imaš raditi svakoga mjeseca

u vinogradu, u vrtu i u voćnjaku.

MJESECA SRPNJA.

Za vinogradara. — Ako još nisi prijev- znao svoje vinograde, do sad bar bez oklevanja izvrši. Rozgve (mladice) bez grožđa privoznoj i bez koleca, ili između više njih postavi kolac, to uz istog svazi.

Poslije evatnje možes odmah oštignuti vrške na mladici, da se uzagoge rozgve i grožđe bolje ojačati, te tako će laglje odoljeti pezaži. — Vladoj li oštiri vjetrovi (akovi se žaližoba kod nas u Dalmečiji i Istriji češo pojavljuju), tada poslije istih prodji po vino- graduu, poravnaj kolje, i diži prevajene panje (čokota, trajo).

Tko nije prekopao drugi put svoj vino- grad, sad je tomu krajno vrijeme; ali **samo poslije evatnje!** Takodjer se u ovom mjeseci i po treći put kopaju vinogradi; ali samo oni, koji su jur drugi put okopani.

Zato me je upravo veselilo iduć ovih danah po našem liepoin Drniškom polju gle- dajući, kako neki naši marljivi vinogradari kopaju svoje vinograde i po treći put; nu sad prestadoša, jerbo vinogradi evate.

Za vrtljara. — I ovog mjeseca valja vrtljara neumorno raditi i nadzirati istog, ako želi iz sveg vrtlja neku korist izvadit.

Prijo svega dužnost mu je osobita ta, da za vrijeme volike sušo povrtlje večeron zaljova.

Ovo zaljevanoj osobito upotrebi kod *sal- tate, spinaca, lobode, krastavca i mjesečne rotkice*; jer ča nam inaeu u protivnom slučaju rečno promjenit se u sjemenje.

Preporučam ti, da najkrupnije krastavec zabilježiš i ostaviš za sjeme.

Ako prošnotog mjeseca nisi prazno gredico najisno sa zimskim površicima, kanolt: *Ša jesen- skom vrtnom (morlinom), graškoin, pasuljom, zimskom povrtnicom, pljusnjakom repoin, spi- nacoin,* — to sad sij. Od rane salate i od graška (biža) treba sjeme za vremena kupiti,

ako je dovoljno zrelo, te ga na zračnih mje- stih sušiti.

Početak ovog mjeseca, ako ni toga prije učinio nisi, zagriji kasni krumpir dobro, da ga nebi srpanjska vrtnina priečita u njegovu rastu.

Koncem srpnja treba bieli luk i kapulu kopat, u viance plasti, pa na zračno mjesto objesiti, za da se dobro osuši.

Za voćara. — U rasti mladih voćakah ne ima ovog mjeseca nikakva posla, već za vrijeme suše zalovaj večeron iste i čisti ih od svakovrsto travetine.

Priredjaj grade (liho) za nova rastila. Sabiraj sjeme od svakovrstnog voća, dočim počke (košćico) od trešnjah mogu se sad jur sijati (saditi). Progusto obraščane čepove u krošnji proriedi. Pitoni vočke na oko.

Poslo obeah dragoin voćaru, da ču nu drugoin prigodom podati način, kako se oku- liraju (pupaju, oše) vočke; to sad svo radostno izvršavani, jerbo sečeniu, da ču nu pruditi (koristiiti); tim više, što je ovaj napatak mojim višegodišnjim izkustvom potvrđjon.

A sad za celo znamod, da čes mo upital, mileni volario, što će reći pupovati?

Evo ti odgovora: Izreži iz sredina ple- menito mladice oko (pupoljak) sa koroni, pa ga stavi pod koru divljaka, tako, da se rečeno oko hranou divljake potjera i uspiješno razrasto. Ovaj način oplemonjivanja voćakah proluzi- zna se onda stopram, kad stablo obiluje sa sokom; to je dakle *pramaljetna i mjesec srpnja i kolovoz*, pošto — tako rekoh — u ovo doba godine stablo sa sokom obiluje; pa zato se i okulirano (pupovanje) može uspiješno obaviti.

Takodjer se može pupovanje obavljati i u mjesecu, rujnu i listopadu, buduće se i u ovih mjesecih kora linke od stabla odlupi. — Divljaku za pupovanje treba da su debele kao mali prst, a mljanje kao guščija pero; nu za pupovanje najbolje su divljake dvo- i trogodišnje; suprot na starijih i dobljih voć- kah mogu se samo slijnija grana očit (ili se takova stabla mogu čiepti na razkol ili pod koru).

Spomenut mi je, dragoin voćaru, da su dva načina očienj, naime: *pupovanje na spavajuće oko i pupovanje na ljevajuće oko.*

A sad ču ti u kratko reči, kakva je razlika između jednog i drugoga.

Razlika jesta ta, što kod pramaljetnoga pupovanja još iste godine mladica potjera, zato se ovo pupovanje zove u *ljevajuće oko*; nasuprot kod ljetnog pupovanja spava oko kroz svu zimu pa stopram u pramaljetno početilje mladice ljevati, s toga se ovo očienje zove na *spavajuće oko.*

Ja pupovnje u *ljevajuće oko* ne prepo- ručujem s razloga, što mladice, koja iste go- dine potjera iz oka, jeste odveć slaba i ne dozriela, te lahko preko zime pozohle.

Ja ti ovo što rekoh preporučujem na uvaženje; buduće sam mnogo puti izkusio, da pravo imam, što rekoh.

Nu prije nego predjam na pitanje: Kako se obavlj pupovanje? reči mi jo prije svega, kakove imaju bit grane, od kojih želimo oko snimiti. Plemenite grane, sa kojih želimo pup (oko) snimiti moraju bit: 1. *sasvim zdrave*; jer ako se na to pazilo nebi, onda bi i u budućoj graniči, koja bi iz oka pro- izasla, bolest uništavala mladi naraštaj tako, da zdravo nigar bilo ne bi. Takodjer se vi- šoput događaja, da se i na zdravoj vočki nalazi bolestnih mladica; s toga opet volim: nesjeji mladice, koja nije *sasvim zdrava*; jer od bo- lestne mladice biva i drvo bolestno, a poslije i novaljan plod poda.

nodar, verovanje činim, kako jesatu ispal ovi inštrument zgora pisani, od kofnini, kako se u njem udriži, iz jedne kopije autentike, pokojnoga gospodina pro Jakova Križanića, očita nodara, kako je zgora, i to verno, pravo, od besedi do besedi, ni prilježni, ni pomau- kajniti, kako u njem nadjoh, a to na let božih 1546 indikcion 4, v Zmini, i kolacionah ga nišeca augusta dan 2, pred svedoki: najprvo gospodin pro Vianco Branković, plovan ti- najanski, očit nodar, držeći on tu kopiju au- tentiku, i čtući ja tu, a on onu pred go- spodinom Mihovilom Markučićem, plovanom heramskim, i pred gospodin projurem Glava- ničem, tada kapelanom v Bernai, i v njej se najde kako v jedne, kako i v drugej. I zato ju postavih va oru očitu formu, i autentiki reju djevju nodaru, kako je zgora, i njih se- njalji postavih, kako najoh, v rečenoj kopiji. I na to ime i znamenje moje običajno i na- vadno postavih v krepost višo pisanoga, pred svedoki, kako je zgora.

KONAC.

Ako je grana, od koje želimo pup snimiti, iznutra erma, crvonkasta a srdeco bielo nije; onda takova grana nije za snimanje pupah.

Čim je dakle grana zrielija i čim su pupoljci na istoj puniji i jači, tim je uspješ- nija za pupovanje (i čieptjenje), jerbo je do- kazom, da je grana zdrava. Takodjer treba da su grane od kojih želimo pup skuitati od isto godine u tojoj pupojemo.

Ako ovakove grane ostaviš odsječeno duže vremena za porabu, tada nam je neob- hodno nužno, da se sa vlačinom mahovinou omotaja iliti zakopaja na neko mjesto u voćnjaku ili vrtu, gdje su čučani trači u do- piru; buduće bi nam u protivnom slučaju iste sasvini me rabljuje bite, jerbo bi, se osušile.

Čim su dakle zdravi i zrieli izogo- dišnija grana odsjekli, s koje smo izrezali pupoljak, onda se izabere gladko mjesto na divljaku, koja je puna soka i to na mladoj 21 c. m. — 26 c. m. (8.—10 polaca) od zemlje, a na jačoj u visini bližu krošnje urezi nožicom ovako T, jer što niže kašamti, tim je posno sigurniji.

Poslije oroga se kara odluču od drveta nožicom ili košču na njom se nalazećom, te se metne pup, što je od plemenite grane, u obliku trouglastog štita izrezan paze, da nit kriela nit pupa ne ramiš.

Kad pup umetneš, dobro pazi, da ti rez pupovog štita sa rezom od kore za graničici iliti stablici u koju kolamiš sasvini slaže t. j. da se složi popričicu erca pupa sa poprečnim krajem divljaka. Sada ćeš odmah čim pup umetneš i smestis povostenim ličjem ili pa- piroim (kartoin) čvrsto smotati i tako svezati, da jedino pup iz zavoja viri. Za vrijeme rasta, kad opaziš, da se jo pup primio, tada prezeži sve ogranke na stablu na kom si kalamiš, da sok bolje u pupovno oko udara.

Da se je oko primilo i da je priraslo, poznat ćeš to za 14 danah, kad pokracceni list iznad pupa sam ili pošto ga malo dirneš, otpadne.

Ne pokaže li se to, tada na novo okuliraj. Poslije tri ili četiri sedmice (jednua) treba zavoj malo popustiti, osobito onda, ako od- ved u drvo zasječen i dizanje soka preči.

Prije nego li zaključim, reči mi jo još i to, da se očienje sa dobrim uspišobom može obavljati jutrom i to sa zapadne ili sjeverne strane divljake, jer sa ovih strana najholje napreduje.

Da si mi zdravo!

N. Vozić

Nadbornik gosp. i Šumarstva občinskog

Ob uzgoju dobrih livadnih travah.

Medunika ili Pahulja (Hobcus lanatus, Ho- niggrass).

Ova trava za rogatu marvu nije od tolike koristi, a za koije nimalo, dočim za ovce jeste vrlo dobra paša. Kao sieno ne daje ležue hrane, jer se posve osuši, te tako i na težini gubi.

Nu ipak ima tu znamenitost, što rado uspiava kako na moćarnoj (vlažnoj), tako i na posve suhoj zemlji, zatim se toliko ne boji proljetnih mrazova.

Daje sa jednog jutra prema dobroti zem- ljišta 25—30 cent. siena. Još mi je napomenuti, da je ova trava za pašnjake najprihorenija, te, da jej u tom pogledu ne ima para, jer jej ne škodi, kad se pogazi; brzo opet naraste i svojim mnogimi žiljmi popravija zemlju. Takodjer kad je posijana sa djetelinom u brzoj zemlji dobro uspiava, unuozava letinu i brani djetelinu od marva. Još se i tim odlikuje, da posijana na njivu odavna oranu u. p. ozimicu, liepo niče, kao da je bila zavlacena.

Krestac (Cynosurus cristatus Kammgus).

Ova trava vrlo slabo napreduje na mrša- voj zemlji, dočim na dobrim livadah vrlo bujno raste i ima veliku cieniu kao sieno.

Domača ju stoka rado jede (ždere), oso- bito kad je mlada; nu čim je prezorila, onda ju ista ne rado ždere.

S toga se češo po livadnih opazn, da travice od iste ostaju ne pojedjene, jer blago takove žderati na čie, pošto ja, kako rekoh, ista prezorila. Sjemenja od ove trave nuozitvo se dobiti može.

(Dalje drugi put).

Različite viesti.

Promjene u trčensko-koparskoj bi- skupiji. Č. g. Anton Kjuodar, do sad duhovni pomoć u Lovranu, bi imenovan župnickim upraviteljom u Sv. Križu; č. g. Marko Andošk, do sad župnik u Ponjanu ide za kapelnu u Pregrajcu; a č. g. F. Teran, do

*Mancol z Ogleje, gospodin Pernart z Gorice, ki beše pisar jezikom nemškem, gospodin Iyan s Krmiha, ki biše pisar jezikom latinskim, oha od vseh teh razvod, gospodin Debonas s Pula, gospodin Juri s Pirana, gospodin Petar s Koprja, sudac Mohor z Buzela, sudac Lajetin z Labina, sudac Karlan z Motovuna, sudac Valtar z Saltorovec, sudac Koradin z Bulj, sudac Alin z Grošnana, sudac Gulič od Oprtla, sudac Kramar z Dveju-gradu, sudac Crioni z Vodnjani, sudac Brnaba s Plominia, sudac Loli z Motmorana, župan Petar od Kostela; a s kooznoj od vsakoga mesta dva župana, i dosti častneh mužij z drugih mest, ki su bili poli toga vsega. Na to ime i znamenje moje običajno i navadno postavih, za veću veru višo pisanoga, i ko- načnoga. *)*

zgora imenovanih, pisani ruku gospodina Iyana s Krmihia, i gospodina Pormarta z Gorice, i gospodina pre Mikule z Golegorice, očitih nodari, na to zgora pisanih inštrument, kako se udriži njih ruku podpisanu. I tako ja pop Jakov rečeni jesam spisal ta rečeni inštrument od besedi do besedi, verno, pravo, i čisto, ništar nepriložite, ni odložeci, ča bi pamet človočanski zmutilo, budući tumaž zvršieloci i dobrorojeui gospodin Juri Lihar, tada budući knežnje pazinske kapitan, na let božih 1502, i pravim svojim pečatom pritisnelim potvrdi. I tu bi na pripuć sudac Blaž od Blažoi z Vodnjana, i s njim sudac Staudofor, sudac Anton Maluza, i s njimi 10 svetniki, ki behu poslani s punu oblastiju od komunaa slišat toga inštrumenta, i videti te orižinali više imenovanih kofnini od razvod. I tako se tuđe vsi ti imenovani v arhadiju kordase, od brešca Filipana do Trzani. I tako do glavi zatki svetoga Martina, kadi so svršuju čitiri terme- ni od razvod, kako se napuni vnutri udriži. I na to ime i znamenje moje običajno i na- vadno postavih, za veću veru višo pisanoga. †††

I ja pop Jakov Križanić, z Barbana, očit oblašću apostolsku i c. s. nodar verova- nje činim, kako jesam ispisal v očitu formu ovi inštrument, zgora pisani z jezikom latiu- skim, i nemškim, i hrvačkim, pisani z orižinala i z matice inštrument od razvod i kofnini

*) najbrže: kondanoga.

